

Transport towarów niebezpiecznych
– zmiany w przepisach

Miejsce wypoczynku dla kobiet

Ochrona pracowników weterynaryjnych

Wypadek przedstawiciela handlowego

Wypadki • Ryzyko zawodowe • Szkolenia • Zarządzanie • Prawo

Zagrożenie biologiczne po powodzi

– jak usunąć zanieczyszczenia

Andrzej Dziedzic

ekspert ds. bhp certyfikowany przez CIOP-PIB

Jak zapobiegać występowaniu reakcji uczuleniowej u pracowników sekcji higieny w szpitalu?

Pracownice sekcji higieny (salowe) często skarżą się, że środki dezynfekcyjne, których używają w pracy, powodują podrażnienie skóry i oczu. W artykule podpowiadamy, jakie działania należy podejmować, aby minimalizować ryzyko wystąpienia uczuleń u pracowników odpowiedzialnych za utrzymywanie czystości w szpitalu.

Szpital jest specyficznym środowiskiem pracy, w którym występuje duże ryzyko zakażenia chorobami pacjentów, osób ich odwiedzających oraz personelu. Dokładne sprzątanie stanowi ważny wkład w utrzymanie higieny, ponieważ usuwanie brudu odbiera drobnoustrojom pożywkę. W celu zmniejszenia ryzyka występowania drobnoustrojów chorobotwórczych konieczne jest używanie wielu różnorodnych środków chemicznych, które zapobiegają ich rozwojowi. Jednak stosowanie ich (zwłaszcza preparatów służących do dezynfekcji) powoduje zagrożenie dla pracujących w kontakcie z tymi substancjami. Większość środków dezynfekcyjnych to środki drażniące oczy i skórę. Specjalista ds. bhp powinien wiedzieć, jakie środki są stosowane przez pracowników, jakie skutki może powodować ich stosowanie oraz jak zapobiegać niekorzystnym efektom zdrowotnym występującym u pracowników. Niektóre środki dezynfekcyjne są rozpylane w pomieszczeniach za pomocą specjalnego dozownika tworzącego mgłę, co może powodować powstanie niekorzystnych oparów chemicznych wchłanianych przez pracowników (np. BIOTESID flache). Innym przykła-

dem niekorzystnego działania środków dezynfekcyjnych na pracowników może być ich przypadkowe łączenie – synergia (współdziałanie różnych czynników, którego efekt jest większy niż suma poszczególnych oddzielnych działań) ze sobą, np. SANIREN (środek myjący) z MEDICARINĄ (środek dezynfekujący).

U pracowników, którzy mają bezpośredni kontakt ze środkami chemicznymi (dezynfekcyjnymi), mogą wystąpić: wysypka, zaczerwienienia, świąd, wypryski skórne (na rękach, szyi, twarzy), okresowy ból gardła, a nawet duszności, zaczerwienienie i obrzęk powiek oraz pieczenie oczu. Wszelkie zmiany skórne mają znamiona dermatozy zawodowej, czyli kontaktowego zapalenia skóry z podrażnieniami, co zaliczane jest do chorób zawodowych.

W szpitalu za stan higieny na oddziałach odpowiada zarówno personel pielęgniarski, jak i sekcja higieny. Osoby odpowiedzialne za stan higieny i czystości w szpitalu powinny opracować katalog czynności i zadań dla personelu sprząającego. Powinny też kontrolować, czy prace są wykonywane z uwzględnieniem przepisów i zasad bhp.

Przykładowy plan higieny sal chorych

Lp.	PROCES	PREPARATY	DOZOWANIE	CZĘSTOTLIWOŚĆ
1.	Mycie i dezynfekcja koszy na śmieci i wymiana worków	INCIDIN PLUS 2%	20 ml/ 1 l wody/ 15 minut	1 x dziennie (rano)
2.	Mycie powierzchni podłóg	ACLODOR	20 ml/ 10 l wody (roztwór 0,2%) mop do podłogi	2 x dziennie (rano i po południu)
3.	Mycie i dezynfekcja: ścian, mebli, parapetów, krzeseł, ram łóżek, zewnętrznych części szafek	INCIDINI PLUS 2%	20 ml/ 1 l wody/ 15 minut	1 x na tydzień (po południu, zawsze po wypisaniu chorego)
4.	Miejscowa dezynfekcja rozlewów płynów ustrojowych i plam krwi	JAVEL GRANULAT	zasypać skażone miejsce do całkowitego zakrycia – czas działania 10 min, usunąć ręcznikiem jednorazowym, ponownie zdezynfekować płynem dezynfekcyjnym, wytrzeć wilgotnym ręcznikiem jednorazowym	niezwłocznie po zabrudzeniu krwią, moczem itp.

WSKAZÓWKA!

Każdy pracownik powinien mieć do dyspozycji:

- rękawice ochronne dobrane do danego środka chemicznego zgodnie z kartą charakterystyki substancji niebezpiecznej (np. rękawice z kauczuku butylowego, nitylowe z kauczuku neoprenowego),
- fartuch ochronny,
- ubranie robocze,
- maseczkę zakrywającą nos i usta, a w przypadku nieodpowiedniej wentylacji – maski z filtrem gazowym typ A,
- okulary ochronne (zgodnie z kartą charakterystyki substancji niebezpiecznej używanej podczas pracy).

Środki chemiczne obecnie używane w służbie zdrowia (preparaty i aktywatory) do niszcze-

nia drobnoustrojów chorobotwórczych wykazują działania drażniące i żrące. Przy zetknięciu nieosłoniętej skóry ze środkiem dezynfekującym może dojść do poważnych oparzeń chemicznych. Dlatego stosowanie ochron osobistych, dobranych zgodnie z zaleceniami zawartymi w karcie substancji niebezpiecznych, stanowi skuteczną ochronę przed bezpośrednim kontaktem z nimi i jego skutkami.

Kontrolując prace wykonane przez pracowników sekcji higieny, należy szczególną uwagę zwrócić na:

- przestrzeganie przez nich przepisów bhp podczas wykonywanych prac, zwłaszcza zaleceń zawartych w karcie charakterystyki,
- stosowanie odpowiednich środków ochrony indywidualnej (często zdarza się, że zamiast właściwych rękawic ochronnych zalecanych

w karcie charakterystyki stosowane są rękawice typu chirurgicznego),

- właściwe dozowanie płynu do mycia lub dezynfekcji (niewłaściwe proporcje mogą spowodować wystąpienie duszności i dermatoz zawodowych) oraz czas jego działania. Niewłaściwa proporcja środka chemicznego w stosunku do ilości wody (zalecanej przez producenta) powoduje, że przygotowany środek dezynfekcyjny ma zwiększoną dawkę biobójczą. Przy niesprzyjających warunkach w pomieszczeniu (np. zbyt wysoka temperatura czy wilgotność) zwielokrotnia się negatywne działanie środka chemicznego na organizm ludzki,
- przestrzeganie zasady umieszczania mopów oraz ścierek do mycia i dezynfekcji w workach i oddawanie ich do pralni (nie wolno ich prać lub płukać ręcznie),
- unikanie bezpośredniego kontaktu środków dezynfekcyjnych ze skórą (rękawice, odzież z długim rękawem).

Przy pracach związanych z utrzymywaniem czystości w szpitalu konieczne jest stosowanie odpowiedniego sprzętu, tj.:

- mopów (aby posprzątać, zanurza się część czyszcząca w wiadrze z wodą – zwykle wzbogaconą dodatkiem płynu czyszczącego – i kolistymi, powolnymi ruchami zgarnia nieczystości; aby lepiej posprzątać, ruchy należy wykonywać odwrotnie do ruchu wskazówek zegara na powierzchni płaskiej, a zgodnie ze wskazówkami zegara na powierzchni nierównej),
- maszyn czyszczących (np. szorowanie z użyciem maszyn tarczowych, dezynfekcja z użyciem maszyn ssących).

PRZYKŁAD

Instrukcja mycia przy użyciu mopa

- *Przygotować roztwór płynu myjącego i myć pomieszczenia zgodnie z planem higieny.*
- *Niebieskie wiadro napełnić do wysokości kilku centymetrów poniżej brzegu roztworem płynu my-*

jącego (bezwzględnie należy przestrzegać prawidłowego dozowania).

- *Czerwone wiadro napełnić do połowy czystą wodą i nałożyć na nie odciskacz.*
- *Mop moczyć w niebieskim wiadrze i lekko wycisnąć w odciskaczu.*
- *Frędzlami nasączonymi płynem myć strefy ramowe pomieszczenia i części powierzchni, prowadząc sprzęt ruchem pętlowym.*
- *Gdy mop nie oddaje już dostatecznej ilości płynu, włożyć go do wiadra czerwonego i kilkakrotnie nim poruszyć.*
- *Odcisnąć mocno mop (za pomocą dźwigni).*
- *Zanurzyć mop w niebieskim wiadrze i odcisnąć ponownie nad wiadrem czerwonym, a następnie rozpocząć mycie.*
- *Kontynuować czynności, powtarzając je w takiej kolejności, jak na początku.*
- *Po umyciu powierzchni danego pomieszczenia zużyty mop umieścić w worku przeznaczonym na brudne mopy, by w dalszej kolejności przekazać je do prania i dezynfekcji w pralni.*

Stosowanie odpowiednich preparatów i metod sprzątania sprawia, że szpital staje się miejscem, w którym pacjent, personel i odwiedzający pacjentów czują się bezpiecznie. Jednak w przypadku niestosowania się do zasad bezpieczeństwa może spowodować poważne konsekwencje dla zdrowia personelu utrzymującego czystość.

PODSTAWA PRAWNA

- Ustawa z 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (DzU nr 234, poz. 1570),
- Ustawa z 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (DzU z 2007 r. nr 14, poz. 89 ze zm.),
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z 10 listopada 2006 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładu opieki zdrowotnej (DzU nr 213, poz. 1568 ze zm.).